

Број/Број:

Sarajevo/Сарајево: 05.06.2013.

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 05-06-2013			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01	02-1-26/13		

922

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM

n/r predsjedavajućeg Denisa Bećirovića

PREDMET: Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja

Na osnovu člana 99. i 100. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br.33/06, 41/06, 81/069, 91/06,91/07, 87/09 i 28/12), kao ovlašteni predlagač, dostavljam Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrobiti životinja radi razmatranja i usvajanja u Parlamentarnoj skupštini BiH.

Predlažem da se procedura razmatranja i usvajanja ovog prijedloga zakona provede po **hitnom zakonodavnom postupku** u skladu sa članom 127.

U prilogu dostavljam tekst Prijedloga zakona s obrazloženjem na bosanskom jeziku, odredbe zakona koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju i elektronsku verziju Prijedloga zakona.

S poštovanjem,

Ovlašteni predlagač

Zastupnica

Prof.dr. Nermina Zaimović Uzunović

Na osnovu člana IV.4 a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na ___ sjednici Predstavničkog doma, održanoj __.2013. i na sjednici Doma naroda, održanoj __. 2013., usvojila je

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I DOBROBITI ŽIVOTINJA

Član 1.

U Zakonu o zaštiti i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH" broj: 25/09), u članu 1. dodaje se novi stav (4) koji glasi:

“(4) Ovaj zakon ne primjenjuje se na gazdovanje lovištima, kao ni na uzgoj riba i ribolov”.

Član 2.

U članu 2. nakon tačke t), dodaju se nove tačke u), v), z), aa), bb), cc), dd), ee) i ff), koje glase: :

“u) **divlje životinje** su sve životinje, što uključuje i strane životinjske vrste, osim domaćih životinja, kućnih ljubimaca, službenih pasa i konja te radnih životinja;

v) **domaće životinje** su životinje koje je čovjek pripitomio i koje uzgaja radi proizvodnje hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog podrijetla te u druge gospodarske svrhe;

z) **klanje** je postupak kojim se uzrokuje smrt životinje njezinim iskrvarenjem;

aa) **obredno klanje** je klanje životinja bez prethodnog omamljivanja koje obavlja osoba ovlaštena od vjerske zajednica;

bb) **radne životinje** su psi koji služe kao tjelesni čuvari i čuvari imovine, psi vodiči slijepih i oni koji služe za pomoć, psi tragači i psi koji služe obavljanju drugih poslova, konji i druge životinje kojima se čovjek služi u druge svrhe osim proizvodnje;

cc) **usmrćivanje** je postupak koji se obavlja sredstvima i metodama odobrenim u tu svrhu i na propisani način tako da se životinjama prouzroči najmanja moguća bol, patnja i strah;

dd) **divlji psi** su psi koji nemaju vlasnika ili odgajatelja, nalaze se na rubu urbanih i ruralnih područja, preživljavaju skupljajući otpatke;

ee) **napušteni psi** su psi koji su nekada bili ovisni o vlasniku, a koje je vlasnik napustio;

ff) **psi u vlasništvu** su psi bez kontrole vlasnika („komšijski“ psi).

Član 3.

Član 3. mijenja se glasi:

“Član 3.

(Zabrana ubijanja i zlostavljanja)

„Zabranjeno je životinje ubijati, nanositi im bol, patnju i ozljede te ih namjerno izlagati strahu, protivno odredbama ovoga Zakona“.

Član 4.

Iza člana 3. dodaju se novi članovi 3a. i 3b. koji glase:

“Član 3a.

(Briga o životinjama)

- (1) Pravo držanja životinja ima svako lice koje ispunjava uslove za zaštitu života i dobrobiti životinja, u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Svako lice je obavezno da se stara o životinjama, a naročito o životinjama čiji opstanak zavisi neposredno od njega.
- (3) Držalac životinje dužan je da postupa prema životinji sa pažnjom dobrog domaćina i da životinji osigura životne uslove koji odgovaraju njenoj vrsti, rasi, polu, starosti kao i fizičkim, biološkim i proizvodnim specifičnostima, osobinama u ponašanju, odnosno zdravstvenom stanju životinje.
- (4) Držalac životinje odgovoran je za život i dobrobit životinje, kao i za štetu koju ona može nanijeti drugim licima ili životinjama.
- (5) Držalac životinje dužan je da spriječi životinju da ugrozi život, sigurnost ili imovinu drugog lica, odnosno život i sigurnost druge životinje.

Član 3b.

(Obaveza pružanja pomoći)

- (1) Lice koje povrijedi životinju mora joj pružiti pomoć, a ukoliko nije u mogućnosti da samo pruži pomoć, dužno je da obezbijedi pružanje pomoći životinji.
- (2) Držalac životinja dužan je osigurati veterinarsku pomoć u slučaju povrede, bolesti i otežanog porođaja životinje.”

Član 5.

Zaštita životinja za vrijeme držanja

U članu 5. tačka f) mijenja se i glasi:

(f) obučavati životinje za borbe, organizirati borbe životinja, osim tradicionalnih natjecanja bikova, ili sudjelovati u njima, posjećivati ih i oglašavati te u vezi s tim organizirati kladenje i sudjelovati u kladenju.”

Član 6

U članu 14. iza tačke e) dodaje se nova tačka f) koja glasi:

“f) je životinja iz skloništa koja se ne vrati vlasniku u roku od 15 dana, a koju nije moguće dalje držati ili udomiti.”

Član 7.

U članu 16. iza stava (4) dodaje se novi stav (5) koji glasi:

“(5) Životinje se smiju zaklati bez prethodnog omamljivanja samo u slučaju prisilnog klanja i pri obrednom klanju, dok je zabranjeno omamljivanje, klanje, usmrćivanje ili ubijanje životinja u ritualne svrhe.”

Član 8.

U članu 18. iza stava (5) dodaje se novi stav (6) koji glasi:

“(6) Prevozi domaćih životinja mogu se vršiti poljoprivrednim i drugim vlastitim prijevoznim sredstvima u slučajevima sezonskog preseljenja životinja u druga klimatska područja i prevoza vlastite životinje na udaljenost do 50 km od svoga domaćinstva.”

Član 9.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

O B R A Z L O Ź E N J E

I. USTAVNOPRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavnopravni osnov za donošenje ovog zakona sadžan je u članu IV. 4 a) Ustava Bosne i Hercegovine prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine Bosne i Hercegovine po Ustavu.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Situacija u BiH po pitanju pasa lotalica već duže vrijeme je kritična, za što je zaslužan upravo ovaj zakon i nepoštivanje tog zakona. U svrhu rješenja tog problema bacaju se ogromna sredstva. U Kantonu Sarajevo otvoren je azil za 900 pasa za što je izdvojeno cca 900.000 KM i dalje se izdvaja 157 KM/psu mjesečno. U Zenici će uskoro početi izgradnja azila za cca 150 pasa za što će biti bačeno 250.000 KM. Naglašavam **bačeno, jer problem nije i neće biti riješen** izgradnjom ovih azila bez adekvatnih izmjena Zakona, tako da ćemo imati konstantno povećavanje broja pasa na ulicama.

Samo u Zenici je do maja 2012. registrirano preko 500 napada pasa lotalica na ljude, ali nijedan pas nije eutanaziran jer je opasan za okolinu, a ni jedan nije ispitan da li je opasan za okolinu.

Bez obriza na zakonsko opredjeljenje da se primjenjuje CNR metoda (uhvati-tretiraj-pusti) ona nije dala dobra rješenja jer je broj životinja; pasa i mačaka na ulicama gradova u porastu, a nije moguće obezbijediti skloništa i tretman za toliki broj životinja .

Znatno je više smeća na ulicama i uopšte na različitim destinacijama, jer ga psi razbacuju u potrazi za hranom po kontejnerima.

Izmjenama i dopunama Zakona moguće je sa manjim ulaganjima u manje smještaje za životinje riješiti problem pasa lotalica u BiH.

Rokovi za donošenje podzakonskih akata nisu ispoštovani i nisu registrirane životinje kod veterinarskih organizacija. Etički komitet i Stručno vijeće nisu formirani, kućni ljubimci nisu mikročipovani i registrirani.

III OBRAZLOŽENJE POJEDINIH RJEŠENJA

Bosna i Hercegovina je 26.02.2009. godine (Službeni glasnik BiH broj 25/09) usvojila Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja i time ispunila jednu od obaveza na putu za EU integracije. Zakon koji je usvojen ima veliki broj nedostataka zbog čega građani i institucije često svjesno i nesvjesno krše Zakon. Broj pasa lotalica , nakon početka primjene ovog zakona je porastao i pored činjenice da se primjenjuje metoda CNR; uhvati-tretiraj-pusti. Provedbu zakona nisu pratile i aktivnosti lokalnih zajednica na izgradnji skloništa za pse lotalice i građani su se suočili sa agresivnim životinjama koje nerijetko bez razloga napadaju ljude i materijalna dobra.

Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja urađen je prema Nacrtu zakona koji su radila tri njemačka veterinarska eksperta u saradnji sa stručnjacima za veterinarstvo BiH.

Ovakav zakon se pokazao teško primjenljivim u Bosni i Hercegovini iz više razloga:

1. U članu 1. stav 2. navedeno je: „Odredbe ovoga Zakona odnose se na sve životinje koje imaju razvijena čula za nadražaj i nervni sistem za registriranje nadražaja koji mogu dovesti do bola“ . Npr. U Zakonu R Hrvatske u članu 2. naglašeno je da se ovaj zakon ne primjenjuje na embrionalne i fetalne razvojne stadije životinja, na gospodarenje lovištem i divljači te na ribolov. Neisključivanjem ovih stavki iz Zakona u BiH dolazi do antagonizma ovog zakona i Zakonu o ribolovu/ribarstvu pa bi se svi ribari trebali tretirati kao prekršioци ovog zakona.
2. U članu 2. dato je značenje pojmova koji se odnose na ovaj zakon. Pri tome nedostaje niz pojmova koji su neophodni u tumačenju ovog zakona. Npr u zakonu RH koristi se veći broj pojmova : cirkusi i predstave sa životinjama, divlje životinje, klanje, obredno klanje, radne životinje, službeni konji, službeni psi, strane životinjske vrste, veterinarski ured, zahvat, zoološki vrt kojih nema u BH zakonu. Neke od tih pojmova potrebno je uvrstiti u BH zakon. U Zakonu ne postoji pojam psa lutalice i na njega primijeniti ovaj zakon. Naime, neki ih svrstavaju u napuštene životinje (prema Zakonu „ Kućna životinja koju je posjednik svjesno napustio „) . Većina pasa lutalice nisu nikad imali vlasnika, a definitivno nisu ni kućne životinje. Neki ih definiraju kao izgubljene životinje. Prema Zakonu to je „ona životinja koja je napustila posjednika bez njegove volje i on je traži“. Niti ova odredba ne definira pse lutalice jer oni definitivno nisu imali vlasnika i niko ih ne traži. *U BH psi lutalice predstavljaju se kao napuštene životinje, ali tumačenjem zakona jasno je da se ne uklapaju u tu definiciju. Na stranici 13/66 Stray Animal Control Practices (Europe) psi lutalice podijeljeni su u tri vrste: divlji psi (nemaju vlasnika ili odgajatelja, nalaze se na rubu urbanih i ruralnih područja, preživljavaju skupljajući otpatke) napušteni psi (nekada su bili ovisni o vlasniku za njegu, vlasnik više ne želi osigurati sredstva) u vlasništvu, ali bez kontrole („ komšijski“ psi)*
3. Član 3. Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja glasi: „Zabranjeno je životinju bez opravdanog razloga ubiti, nanositi joj bol, patnju i štetu, zlostavljati je i namjerno izlagati stresu i strahu“. Bolje je rješenje : *Zabranjeno je životinje ubijati, nanositi im bol, patnju i ozljede te ih namjerno izlagati strahu, protivno odredbama ovog Zakona.*
4. U članu 4. tačka b) stoji: „Posebno je zabranjeno: b) napuštati životinje držane zbog društva i druge životinje držane pod nadzorom čovjeka“. Činjenica je da veliki broj životinja , naročito pasa je pušten na ulicu, niko ih nije pustio , čime je Zakon prekršen, a niko nije za to kažnjen.
5. Član 4. tačka f) „Posebno je zabranjeno provjeravati oštrinu životinje na drugoj životinji, huškati jednu životinju na drugu, te priređivati borbe životinja, uključujući borbe pasa, bikova, medvjeda, pijetlova, te i svih ostalih životinja“. Prema ovom članu koride su zabranjene. U BiH održava se veliki broj korida, tako da se Zakon konstantno krši. Samo Čevljanskoj koridi prisustvuje cca 100.000 ljudi, koji nesvjesno krše Zakon.
6. Član 8. Registracija kućnih ljubimaca. Obavezuje posjednike pasa i mačaka da su dužni registrovati pse i mačke u veterinarskoj organizaciji koja vodi upisnik životinja u roku od sedam dana od dana stjecanja vlasništva. Ova odredba Zakona nije ispoštovana. Sa coljem identifikacije , sve životinje trebaju trajno biti označene , posjednici pasa i mačaka dužni su

- trajno označiti pse i mačke s pomoću mikročipa, što obavlja samo veterinar. Zabranjeno je uklanjati mikročip, osim u slučaju ako za to postoje opravdani zdravstveni razlozi. Ovim se krše odredbe člana 4.b. a veterinarski uredi ne raspolažu urednim stanjem kućnih ljubimaca.
7. Član 14.d. „Eutanazija životinja može se provesti ako je životinja opasna za okolinu“. Samo u Zenici je do maja mjeseca 2012. registrirano preko 500 napada pasa lotalica na ljude, ali nijedan pas nije eutanaziran jer je opasan za okolinu, a ni jedan nije ispitan da li je opasan za okolinu. Vjerovatno niti jedan ne bi bio proglašen opasnim niti da je cifra daleko veća, jer veterinar mora psa testirati na takvim testovima koji bi jedino izuzetno agresivnog psa proglasili opasnim za okolinu.
8. Zakonom nije regulisano koliko treba da se životinja koja nije udomljena drži u skloništu. Gotovo u svim zemljama EU, posebno u zemljama koje su susjedi BiH smještaj u skloništimama je vremenski ograničen. **Evropski prosjek je 12 dana i varira od 5 do 60 dana i to:**
- 5 dana – Irska, Bjelorusija
  - 7 dana – Švedska, Velika Britanija
  - 8 dana – Španija
  - 14 dana - Bugarska, Estonija, Mađarska, Norveška, Holandija,
  - 15 dana – Belgija, Finska
  - 30 dana – Srbija, Slovenija
  - 60 dana – Hrvatska
  - Neograničeno – Njemačka i Italija u azilima, Grčka po principu uhvati, steriliši, pusti
9. U članu 16.(4) stoji: „Ured će pobliže propisati uslove za obavljanje ritualnog klanja“, što do sada nije urađeno. Treba razdvojiti obredno (vjersko) klanje koje je tradicija od ritualnog. Kod obrednog klanja i prisilnog klanja životinje se smiju zaklati bez prethodnog omamljivanja. Zabranjeno je omamljivanje, klanje, usmrćivanje ili ubijanje životinja u ritualne svrhe.
10. Član 18.(4) Prijevoz životinja mogu obavljati fizičke i pravne osobe koje su registrirane za tu djelatnost. Prijevozna sredstva kojima se prevoze životinje moraju biti označena propisanom oznakom. Iz člana 18. nisu isključeni prevozi domaćih životinja poljoprivrednim i drugim vlastitim prijevoznim sredstvima u slučaju sezonskog preseljenja životinja u druga klimatska područja i prevoza vlastite životinje na udaljenosti do 50 km od svoga gospodarstva. Vlasnici uglavnom nisu registrirani za djelatnost prevoza te je Zakon prekršen i prilikom transporta životinje do veterinara. Postoji podzakonski akt koji nije u skladu sa Zakonom.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovog Zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva iz Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 42. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 17. i 29. decembra 2008. godine, i na 25. sjednici Doma naroda, održanoj 26. februara 2009. godine, usvojila je

ZAKON O ZAŠTITI I DOBROBITI ŽIVOTINJA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

(1) Ovim zakonom uređuje se odgovornost ljudi za zaštitu i dobrobit životinja u pogledu držanja, smještaja i ishrane, zaštite od mučenja, zaštite životinja u vrijeme ubijanja ili klanja, stresa tokom transporta, zaštite divljih životinja, te odnos prema napuštenim životinjama, kućnim ljubimcima i laboratorijskim životinjama, formiranje etičke komisije i stručnog savjeta, kao i nadzor nad provođenjem ovog zakona i kaznene sankcije za prekršioce zakona.

(2) Odredbe ovog zakona odnose se na sve životinje koje imaju razvijena čula za nadražaj i nervni sistem za registriranje nadražaja koji mogu dovesti do bola.

(3) Odredbe ovog zakona primjenjivat će se i na druge organizme za koje ne postoji sigurnost da li imaju svojstva životinje ili ne.

Član 2. (Značenje termina)

U ovom zakonu pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) **analgezija** je postupak smanjivanja ili isključivanja osjećaja boli kod životinje, bez gubitka svijesti;
- b) **anestezija** je postupak isključenja osjetljivosti životinja;
- c) **eutanzija** je poseban način usmrćivanja koje isključuje patnju i bol životinja;
- d) **higijenski servis** je služba za prikupljanje napuštenih, izgubljenih i uginulih životinja, koji osnivaju pravna lica u skladu s odredbama ovog zakona;
- e) **imalac ili vlasnik životinje** je fizičko ili pravno lice koje je vlasnik životinje, ili bilo koje drugo lice koje je stalno ili povremeno:
  - 1) vlasnik životinje;
  - 2) odgovorno ili zaduženo za životinju;
  - 3) odgovorno za čuvanje i kontrolu djece mlađe od 16 godina koja posjeduju životinju, odnosno koja se bave uzgajanjem, zaštitom, upotrebom, gajenjem, upravljanjem, obučavanjem, prijevozom ili prodajom životinje;

- f) **izgubljena životinja** je ona životinja koja je napustila vlasnika bez njegove volje i on je traži;
- g) **korisnik lovišta** je organizacija koja gazduje lovištem;
- h) **kućni ljubimci** su: psi, domaće mačke, domaće ptice, mali glodari, terarijske, akvarijske i druge životinje koje se uzgajaju ili drže za društvo, rekreaciju, zaštitu ili pomoć čovjeku;
- i) **nadležni organ** za provođenje ovog zakona je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (u daljnjem tekstu: nadležno ministarstvo);
- j) **nadležni ministar** je ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa;
- k) **napuštena životinja** je kućna životinja koju je vlasnik svjesno napustio;
- l) **ogled** je svaki zahvat ili postupak na životinjama u naučnoistraživačke ili nastavne svrhe koji može uzrokovati bol, patnju, trpljenje, nepopravljivu štetu ili smrt, ali isključujući najmanju bolnu metodu prihvaćenu u modernoj praksi (tzv. humana metoda) za ubijanje ili obilježavanje životinja. Ogled počinje kad se životinja priprema za ispitivanje, a završava kad prestaju posljednja posmatranja životinje vezana za ogled. Eliminacija bola, trpljenja, patnje ili nepopravljive štete uspješno se postiže upotrebom anestezije ili analgezije ili drugim metodama;
- m) **omamljivanje** je obavezni postupak prije klanja koji, primijenjen na životinji, uzrokuje gubitak svijesti i osjećaja i traje dok ne nastupi smrt;
- n) **prijevoznik** je fizičko ili pravno lice koje obavlja prijevoz živih životinja;
- o) **skloništa za životinje** su prostori u kojima se smještaju pronađene (napuštene i izgubljene) životinje na daljnju brigu i moguće udomljavanje;
- p) **veterinar** je doktor veterinarske medicine ili diplomirani veterinar s veterinarskom licencom;
- r) **veterinarski tehničar** je lice koje, pod kontrolom veterinara, obavlja pojedinačne veterinarske poslove u veterinarstvu u skladu sa Zakonom o veterinarstvu u BiH;
- s) **životinje za držanje** su životinje koje se drže ili gaje za proizvodnju hrane, odnosno za proizvodnju vune, kože, krzna ili u druge privredne svrhe;
- t) **životinje iz zooloških vrtova** su životinje koje slobodno žive, koje se slobodno izlažu u stalnom objektu najmanje sedam dana u godini, sa izuzetkom cirkusa i trgovina kućnim ljubimcima.

Član 3. **(Zabrana ubijanja i mučenja)**

Zabranjeno je životinju bez opravdanog razloga ubiti, nanositi joj bol, patnju i štetu, mučiti je i namjerno izlagati stresu i strahu.

POGLAVLJE II. ZAŠTITA ŽIVOTINJA PRI DRŽANJU I UZGOJU

Član 4. **(Zaštita životinja pri držanju)**

Posebno je zabranjeno:

- a) prisiljavati životinju na rad i napore koje ona, zbog svog uzrasta ili stanja, ne može podnijeti ili koji prevazilaze njenu snagu;

- b) napuštati životinje držane za društvo i druge životinje držane pod nadzorom čovjeka;
- c) uzgojenu ili othranjenu divlju životinju izložiti slobodnoj prirodi ili je ondje naseliti, ako nije pripremljena za preživljavanje u takvom životnom prostoru;
- d) nanositi bol, patnju ili povredu životinjama prilikom dresure;
- e) nanositi bol, patnju, ubijati ili ozljeđivati životinje tokom snimanja filmova, reklamnih poruka, izložbi ili sličnih namjena;
- f) provjeravati oštrinu životinje na drugoj životinji, huškati jednu životinju na drugu, te priređivati borbe životinja, uključujući borbe pasa, bikova, medvjeda, pijetlova kao i svih ostalih životinja;
- g) huškati životinje na čovjeka, osim prilikom dresure službenih pasa ministarstva unutrašnjih poslova i vojske;
- h) obavljati operativno-kozmetičke i hirurške zahvate na životinjama koji nisu propisani kao svojstveni pojedinim pasminama, o čemu će propise donijeti Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured);
- i) hraniti živim životinjama druge životinje;
- j) upotrebljavati žive kičmenjake kao mamce u lovu i ribolovu;
- k) onemogućavati kretanje životinji na način da joj se nanosi bol, patnja ili povreda;
- l) bolesne, povrijeđene ili životinje s vidljivom manom koristiti u zaprezi ili pod sedlom;
- m) podsticati rast životinja dodavanjem u hranu materija s farmakološkim djelovanjem s ciljem podsticanja povećanja tjelesne mase;
- n) odstranjivanje glasnica živini i psima;
- o) bolno potkivanje kopitara;
- p) odstranjivanje kandži mačkama;
- r) spolno zloupotrebljavati;
- s) pojesti životinju koja je kućni ljubimac;
- t) isprobavati municiju na životinji;
- u) pri treningu ili drugim sportskim takmičenjima ili sličnim priredbama primjenjivati mjere na životinji, koje uzrokuju značajne bolove, patnje ili povrede i koje mogu uticati na sposobnost životinja, kao i životinjama davati sredstva za doping;
- v) na silu hraniti životinju, osim u slučaju kada je to medicinski opravdano;
- z) davati životinji hranu koja joj uzrokuje patnju, bol i štetu;
- aa) upotrebljavati nedopuštene zamke za hvatanje životinja;
- bb) uzgajati životinje s ciljem proizvodnje krzna;
- cc) držanje životinja u cirkusima, te njihovo korištenje u cirkusnim predstavama s drugim životinjama;
- dd) organizirati trke pasa na tvrdim podlogama;
- ee) koristiti tehničke uređaje, pomoćna sredstva ili naprave kojima se u obliku kazne utiče na ponašanje životinja, uključujući bodljikave ogrlice ili sredstva koja uključuju upotrebu električne struje ili hemijskih supstanci;
- ff) uzgajati životinje na način da trpe bol, patnju i strah, te ih namjerno povređivati, protivno pravilima struke, odnosno najnovijim naučnim dostignućima, te uvoziti i prodavati životinje koje potiču iz takvog uzgoja;
- gg) povećavati agresivnost životinja selekcijom ili drugim metodama;
- hh) davati žive životinje kao nagrade u igrama na sreću;
- ii) prisiljavati životinje na ponašanje koje kod njih izaziva bol, patnju, povrede ili strah;
- jj) izlagati životinje nepovoljnim temperaturama i vremenskim uslovima, protivno prihvaćenim zoohigijenskim standardima za pojedinu vrstu ili nedostatku kisika, čime se kod životinja uzrokuje bol, patnja, povrede ili strah;
- kk) zanemarivati životinje s obzirom na njihovo zdravlje, smještaj, ishranu i njegu.

Član 5.
(Dužnosti imaoaca životinje)

(1) Imalac životinje, zavisno od vrste, pasmine, starosti i fizioloških potreba, dužan je životinju:

- a) hraniti i napajati prema njenim fiziološkim potrebama;
- b) njegovati i osigurati joj zdravstvenu zaštitu;
- c) smjestiti je u dovoljno prostora i osigurati joj odgovarajuće uslove za kretanje, ako je privezana ili zatvorena;
- d) osigurati životinjama koje se drže u zatvorenim prostorima dovoljno svjetlosti, toplote, vlage, provjetravanje, higijenu prostora;
- e) osigurati takav sistem nadzora nad životinjama koje se drže u zatvorenim prostorima da u slučaju nesreće imalac životinja može reagirati na propisan način;
- f) ne izlagati životinju ekstremnoj toploti ili hladnoći;
- g) osigurati životinji dovoljno kretanja.

(2) Detaljne uslove i način držanja životinja, kao i način osposobljavanja lica koja se brinu o životinjama propisuje Ured.

Član 6.
(Zaštita kućnih ljubimaca)

(1) Kućni ljubimci moraju imati životne uslove u skladu s njihovim potrebama.

(2) Detaljne uslove koji se odnose na držanje i dobrobit kućnih ljubimaca, kao i način označavanja životinja, na prijedlog Ureda, propisuje nadležno ministarstvo.

(3) Zabranjeno je držati kao kućne ljubimce životinje koje su zaštićene, divlje životinje, te životinjske vrste i pasmine koje su opasne za život.

(4) Imaoci kućnih ljubimaca moraju osigurati kontrolu razmnožavanja životinja pod njihovim nadzorom.

Član 7.

Uzgoj kućnih životinja namijenjenih prodaji ne može početi prije nego što nadležno ministarstvo, na prijedlog Ureda, ne donese rješenje o zadovoljavanju uslova.

Član 8.
(Registracija kućnih ljubimaca)

(1) Imaoci pasa i mačaka dužni su registrirati pse i mačke, u roku od sedam dana od dana sticanja vlasništva, u veterinarskoj organizaciji koja vodi registar životinja.

(2) S ciljem identifikacije, sve životinje trajno treba da budu označene, a imaoци pasa i mačaka dužni su izvršiti trajno označavanje pasa i mačaka pomoću mikročipa koje izvodi samo veterinar. Zabranjeno je uklanjanje mikročipa, osim u slučaju ako za to postoje opravdani zdravstveni razlozi.

(3) Ured će voditi registar svih označenih pasa i mačaka.

Član 9.
(Prodaja kućnih ljubimaca)

- (1) Kućni ljubimci ne smiju se prodavati licima mlađim od 18 godina, osim ako imaju dozvolu (ako su u pratnji) roditelja ili staratelja.
- (2) Zabranjena je prodaja egzotičnih životinja i životinja koje su zaštićene zakonom.
- (3) Zabranjena je prodaja kućnih ljubimaca na pijacama i sajmovima.
- (4) Prodaja kućnih ljubimaca dozvoljena je samo u trgovinama za prodaju kućnih ljubimaca koje ispunjavaju posebne uslove i za to imaju izdato rješenje nadležnog organa:
  - a) da se za svaku životinju osigura dokaz o njenom porijeklu i zdravstvenom stanju;
  - b) da su zaposleni u trgovinama osposobljeni za brigu o životinjama i za izdavanje pisanog uputstva o odgovarajućem načinu držanja životinja koje prodaju.
- (5) Zabranjeno je prodavati pse i mačke u trgovinama za prodaju kućnih ljubimaca.
- (6) Posebne uslove iz stava (4) ovog člana, te uslove za osposobljenost osoblja i način propisivanja uputstva iz stava (4) tačka b) ovog člana propisuje nadležni organ.

POGLAVLJE III. ZAŠTITA ŽIVOTINJA PRI OBAVLJANJU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I ZOOTEHNIČKIH ZAHVATA

Član 10.
(Odnos prema zdravlju životinja)

- (1) Dužnost i obaveza imaoća životinje je da traži pomoć veterinara u slučaju povrede i bolesti životinje, pri okotu ili u slučaju drugih bolesnih stanja.
- (2) Veterinar je dužan pružiti hitnu veterinarsku pomoć.

Član 11.
(Intervencije na životinjama)

- (1) Svi operativni i zootehnički zahvati na životinjama moraju se obavljati uz primjenu anestezije, koju mora davati doktor veterinarske medicine.
- (2) U slučaju da lokalna anestezija ne može životinji otkloniti bol, primjenjuje se opća anestezija.
- (3) Izvođenje zahvata, bez anestezije, koji kod životinje uzrokuju bol, smatrat će se mučenjem životinje i bit će naređene mjere iz čl. 41. i 42. ovog zakona.